

GLIMT FRA JAPAN 1959/1960

av

HARRY THOMSEN

Politik

Arets valg: Der var i 1959 både valg til overhuset, samt lokale valg. Det var en forud givet kendsgerning, at det konservative («Liberal Democratic») parti ville vinde, men sejren blev uventet stor: af tyve nye guvernører (en guvernør for hvert amt) blev oppositionspartiet («the social democrats») kun repræsenteret med een, og i de lokale valgkredse vandt de konservative 1.600 sæder, socialisterne 561, kommunisterne 12 og mindre partier 52. Den usædvanligt store konservative sejr afspejler uroen i Japan over krisen i Tibet, samt almindelig utilfredshed med socialisternes udenrigspolitiske tanker, der bl. a. gav sig udslag i følgende udtalelse af socialisternes generalsekretær Asanuma: «USA er Kommunistkinas og Japans fælles fjende». Det kan forudses, at det konservative parti vil bevare magten i lang tid fremover — spørgsmålet ved de næste valg er ikke, hvilket parti der vil vinde, men hvor stor de konservatives sejr vil blive. For missionsarbejdet i Japan er denne forholdsvis stabile situation af stor betydning.

Kejserhusets popularitet: Der er ingen tvivl om, at kronprinsens bryllup — efter den romantiske tennisindledning — med den første «commoner» i Japans historie, Miss Michiko Shoda, har knyttet kejserhuset nærmere sammen med folket. Bryllupsprocessionen er noget af det mest eventyrlige set i Japan — hundredtusinder fulgte brudeparret overalt, og fjernsynet bragte ceremonierne over alle landets netværk. Hvorvidt denne kejserfamiliens popularitet vil styrke kejserdømmets magt, eller tværtom bringe kejseren helt ned i almindelige menneskers plan, er ikke klart. Der er stadig, især blandt arbejdere og unge samt visse religioner, en udbredt følelse af, at kejser-

systemet er en anakronisme i et moderne samfund og følgelig bør afskaffes. På den anden side er der den højre fløj samt de ældre, der absolut ønsker at bibeholde kejserdømmet som nationens samlingsmærke — og visse ultranationale grupper søger desperat at genindføre kejserens guddommelighed. På kejserens fødselsdag var der ikke mindre end 140.000 mennesker som kom til paladset for at se og lykønske ham. Et af de store spørgsmål for kristen mission i Japan er, hvorvidt kejserdømmet fremover vil virke som en politisk stabiliserende faktor, eller blive et bytte for de nationale følelser.

Japans religioner

Zen buddhismen er i de sidste år blevet yderst populær i udlandet, især i USA, England og Tyskland. Samtidig med at nedgangen i tallet af buddhistmunke i Japan stadig fortsætter. Buddhismen er for alvor vågnet op til et ihærdigt forsøg på verdensmission — dog kniber det med at få de japanske buddhister interesseret i dette — japanerne har en tydelig følelse af, at *alt hvad der hører til det dybeste i japansk kultur og religion egentlig blot tilhører den japanske race*. Om det ikke var for de vesterlandske buddhister, bl. a. amerikanerinden Mrs. Ruth Sasaki i Kyoto, ville en buddhistisk verdensmission næppe være mulig for øjeblikket, men det kan ikke nægtes, at denne stærke indflydelse fra de «hvide buddhister» er ved at vende indstillingen. Japaneren, der før klappede i som en østers når han følte at man var ved at komme ind i det dybeste af japansk tankegang, er nu blevet betydelig villigere til at dele og meddele.

Zen og mænd: Et interessant fænomen er Zen's rolle som heler af det knuste i menneskesindene. Selvom de fleste japanere kun har en ganske overfladisk interesse i religion, og selvom buddhismen med nogen ret kaldes en «kirkegårdsreligion», er det ikke usædvanligt for mennesker i nød at henvende sig til Zenklostrene. Et par interessante eksempler skal nævnes:

En berømt ung filmskuespiller, som i et trafikuheld havde dræbt en gammel kone, henvendte sig til klostret Tenryuji i

Kyoto (hvor jeg siden har truffet ham) og har nu i længere tid praktiseret Zenmeditation for at genvinde sin indre balance. En af Japan's berømteste baseball-spillere, Yamamoto, opholder sig for tiden i Zen-klostret Eihei-ji, hvor han prøver at finde ro, efter at han i kampens hede havde slået dommeren i hovedet og følgelig blev suspenderet. 42 buschauffører fra Tokyo opholdt sig en uge i Zenklostret Enkaku-ji ved Kamakura og mediterede fra morgen til aften for at finde den indre ro og balance, der kunne gi dem sikkerhed og harmoni, når de igen skulle sidde bag rattet i Tokyo's myldrende trafikverden.

Buddhismen, såvel som shintoismen, befinder sig ellers — med den delvise undtagelse af Zen — i en svaghedssituation, som er endnu mere aggraveret ved opkomsten af Japans Nye Religioner, der allerede tæller 18 millioner eller hver femte japaner. Et af de største spørgsmål, som i allerhøjeste grad er relevant for kristen mission, er dette: vil de nye religioner (som i virkeligheden jo kun er de gamle religiøse ingredienser arrangeret på en ny og smukkere måde, eller vi kunne sige: det gamle i ny kimono) knække og give dødsstødet til de gamle religioner shintoisme og buddhisme — *eller er det tværtimod sådant at de gamle religioner, ved denne voldsomme tvangsoperation, med en altsprængende kursændring fortsætter i form af de nye religioner?* Der er meget der kunne tyde på det sidste: at den gamle traditionelle og skriftbundne buddhisme er ved at svinde, og at vi i fremtiden skal regne med en ny form for buddhisme, som er tillempet dagliglivet og spækket med et utal af kristne tanker og dogmer. Blandt andet kan det nævnes, at «skabelse af univers og menneske» som før var en forargelse blandt buddhister, nu er en antaget og skattet tanke i så at sige alle de 171 nye religioner.

De nye religioner: Den mest forbløffende af de nye religioner er Soka Gakkai, en lægretning af Nichiren-buddhismen, som under de sidste landsvalg chokerede alle ved at vinde 9 af overhusets 250 sæder, få *alle* sine opstillede kandidater i kredsvalgene indvalgt, og vinde *en femtedel* af Tokyo's kredsmandater. Soka Gakkai er startet for blot 8 år siden og tæller allerede

mere end 4 millioner tilhængere! Alene sidste år var tilvæksten 1,2 millioner eller dobbelt så mange som totalantallet af kristne efter 100 års kristen indsats! Med sin tilvækst på ca. 100.000 om måneden er *Soka Gakkai den hurtigst voksende religion i verden i dag*. Da den er aldeles intolerant og har som sit mål at vinde flertallet af sæder i rigsdagen inden tyve år for derpå at indføre Soka Gakkai som national-religion, er der al mulig grund for kristne til at studere Soka Gakkai intenst og følge begivenhederne med alvor. Samtidig har Soka Gakkai's opkomst haft den virkning at neddæmpe de røster, som indtil nu har hævdet, at kristendommen ikke ville kunne vinde Japan så længe det kristne budskab bevarede sin intolerance.

To nye religioner i 1959: En ny religion, kaldet «The Palace of Cosmos» («Universets palads»), er blevet oprettet i marts i nærheden af Kyoto. Hovedcentret består af tre jernbeton-bygninger, som kaldes «the Universe Hall», «The Moon and Star Hall» og «The White Lily House». Starteren og lederen er Mrs. Makiko Wada, gift med præsidenten for Maruzen Olie-selskabet.

En anden ny religion er «Religionen for det sande hjerte», som har sit centrum i Tokyo, hvor jeg fornylig besøgte dem. De fire hovedprincipper er: 1. «Et rent hjerte», 2. Et tålmodigt sind, 3. Et ydmygt sind, og 4. Et medmenneskeligt sind. Ved indgangsporten, samt i alle deres publikationer står der (så typisk for de nye religioners understregning af det daglige liv med alle dets problemer, der ofte får os til at tøve med at definere dem som «religion»): «Kom til vort centrum, vi gir konsultation i følgende problemer: familievanskeligheder, giftemål, børneproblemer, arbejdsansættelse, forretningsuccess, sygdom, landbrug, etc.»

Kristendommen

Statistik: De nye statistikker er lige kommet. Der er pr. 1. januar 1959 i Japan 651.500 kristne, en stigning på ca. 37.000 fra sidste år. Ialt ca. $\frac{3}{4}$ af 1 % af den japanske befolkning, som pr. 1. januar er ca. 92 millioner. En af de hurtigst stigende

kristne grene er lutheranerne, som i 1952 talte 6.000 og nu tæller ikke mindre end ca. 15.000 (Missouri-synoden iberegnet i begge tilfælde). — Der er ca. 2.200 missionærer i Japan for øjeblikket og 2.500 japanske præster samt 1.520 uordinerede deltidspæstere.

Missionærerne set med japanske øjne: Følgende citeres fra tidsskriftet «Japan Harvest», hvor japanske pastorer udtaler sig om missionærerne:

«Vi kan ikke lide 'stationære missionærer' som ikke er vilige til at ta fat på nye tiltrængte steder.» «Vi er lede og kede af dem (missionærer), som har så travlt med forklæde, bleer og sproglektioner, at de ikke har tid tilovers til pionermission.» «Når nye steder skal åbnes for mission, er det bedst at *missionærerne* begynder — det er en kendsgerning, at han kan samle folk hvor vi ikke kan, hvad enten det så skyldes hans harmonika, store ører eller blå øjne.» «Vi har ikke noget imod, at hans hus er stort, når blot det indre ikke er overdådigt — det er størrelsen af hans *hjerte* der gælder.» «Missionærer, så vel som vi, skulle planlægge ikke blot for eet år ad gangen — hvad der også er uundværligt — men også lave en 50-års og 100-års plan.»

Ovenstående udtalelser vil vise den japanske pastors nidkærlighed, hans (ujapanske?) åbne kritik af de dårlige sider ved missionærerne (som absolut er der), hans værdsættelse af missionæren som *banebryder* i Japans evangelisering, og den ikke ofte udtalte men i høj grad eksisterende organiske sammenhæng mellem pastor og missionær.

Individ-mission eller gruppe-mission: Et par ord om dette vanskelige spørgsmål vil være på sin plads. Lad os dele det i to punkter:

Synd: Er synd noget som begås af den enkelte, og imod Gud? Eller er det noget som begås af en gruppe, rettet mod grupper af mennesker? Der er vist ikke tvivl om, at japanerne stadig er så gennemsyret af feudalismen, at det enkelte menneske (for det store flertals part) *føler sig mere som del af en gruppe* (familie, landsby, fagforening, etc.) *end som individ*. Synd er

derfor (forsåvidt den ikke defineres buddhistisk: «uvidenhed») noget som gøres af den enkelte mod helheden — det er noget ydre, som er begået mod noget ydre. Det er ikke begået mod Gud, men mod den gruppe man er del af. Det er «shame-culture» og ikke «sin-consciousness». Der er ikke tale om indre «anger» men om ydre «bod» — og boden må gøres ikke blot for sig selv men for hele gruppen, ja i rum som i tid: også for hele rækken af forfædre.

Frelse: Frelse er igen noget, som ikke bare gælder individet, men hele gruppen. Frelsen er kun delvis, om gruppen ikke er med. Der er ingen «frelse for mig» i yderste konsekvens. Den fuldkomne frelse er «frelse for os» (familien, landsbysamfundet, etc.). Her kommer den lodrette linje også ind: for at frelsen skal være hel, skal den gælde hele rækken af forfædre.

Ikke underligt, at mission er så vanskeligt i et land, hvor selve grundbegreberne, i vort budskab: synd, frelse, nåde, osv. har så vanskeligt ved at trænge igennem. Her er brug for ikke blot helhjertet kristen indsats, men også for grundigt studium af japansk kultur og tankegang, ikke mindst som denne fremtræder i forskellige japanske religioner.